

Monumentnummer*: 517226

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 24 juni 2002
Kadaster deel/nr 82679/60

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
's Gravenmoer		Dongen		Noord-Brabant			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Hoofdstraat	20			5109 AC	's Gravenmoer		
Hoofdstraat	22			5109 AC	's Gravenmoer		
Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding		Grondperceel		
's-Gravenmoer	B				2288		

Omschrijving**

Inleiding.

BOERDERIJ "Lisboa" is gebouwd voor het gemengd bedrijf rond 1872. De stal van de boerderij is nu ingericht voor fruitteelt. Het object ligt midden in de lintbebouwde Hoofdstraat van 's-Gravenmoer op de kop van een langgerekt perceel dat aan de achterkant grenst aan de Kerkdijk langs de Donge. Aan de voorkant is het perceel gedeeltelijk en opzij geheel omgeven door een afwateringssloot. Links van de boerderij bevindt zich de dam naar het achterliggende terrein. De hoofdbouw van de boerderij heeft een L-vormige plattegrond met aan de zuidkant aan de dam een kleine aanbouw uit ca. 1940. De hoofdbouw bestaat uit een voor- en achterbouw. De voorbouw is het woonhuisgedeelte en de achterbouw het bedrijfsgedeelte van de boerderij.

In de boerderij vond op de bovenverdieping op 30 november 1898 de instituering van de Christelijk Gereformeerde Kerk van 's-Gravenmoer plaats en op 4 december van dat jaar de eerste kerkdienst. De aanbouw behoort niet tot het monument.

Omschrijving.

De voorbouw heeft twee bouwlagen met een zolder gedekt door een schilddak belegd met grijze oud-Hollandse pannen. De symmetrische voorgevel is vijf traveeën breed. De middelste travee bevat de dubbele voordeur en bovenlicht met gietijzeren

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

levensboom. De deuren hebben een gietijzeren doorzichtrooster met runderkop. Voor de entree een kleine hardstenen trap van twee bloktreden met aan de zijkant een smeedijzeren gekrulde leuning. De muuropeningen hebben geprofileerde stuclijsten met afgeronde bovenhoeken en kuifbekroning. Op de eerste bouwlaag bevinden zich zesruits- en op de tweede bouwlaag vierruits schuifvensters met afgeronde bovenhoeken in het bovenlicht.

Het interieur is op de begane grond grotendeels ongewijzigd. De gang heeft een wit-geaderde marmeren vloer en stucplafond met lijstwerk en engeltjes. Twee kamers met florale motieven in de stucplafonds en marmeren schoorsteenmantels, waarvan een in zwart marmer en een in grijs geaderd marmer. Onder de rechtervoorkamer bevindt zich de kelder van het huis. In de rechterachterkamer een grote witte betegelde schouw met rand en twee tegeltableaus, bestaande uit elk twaalf tegels, met erop een landschapsschildering in aubergine. Op het rechertableaux staat een koe met boom afgebeeld en op het linker een schip van een beurtschipper genaamd "Stad Helmond" liggend in een haven.

De eenlaagse achterbouw met dwarsdeel heeft een zadeldak met de nokrichting loodrecht op de straat. Het interieur is gewijzigd en enkele muuropeningen zijn dichtgemetseld. Het opgaande werk van de boerderij bestaat uit rood/paarse handgevormde baksteen gemetseld in kruisverband. De voorgevel heeft bovendien een cementen plint en een sterk bewerkte fries met consoles.

Waardering.

De boerderij is van algemeen belang. Het gebouw heeft cultuur-historisch belang als bijzondere uitdrukking de sociaal-economische ontwikkeling van het boerenbedrijf in de Langstraat en als voorbeeld van de typologische ontwikkeling van de boerderij. Het heeft daarenboven betekenis als de stichtingsplaats van de gereformeerde kerk in het dorp. Het heeft architectuurhistorisch belang vanwege de hoogwaardige esthetische kwaliteiten, in het bijzonder door de toepassing van motieven van de villabouw in een deftige boerderij.

Het is van belang vanwege de architectonische gaafheid van het ex- en interieur van het woongedeelte van de boerderij.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Boerderij (M)

Functie

Boerderij(M1)